

Natura 2000- plejeplan

for lysåbne naturtyper og arter
på Naturstyrelsens arealer
2. planperiode 2016-2021
i Natura 2000-område nr. 119 Storelung

Titel:

Natura 2000-plejeplan for lysåbne naturtyper og arter på Naturstyrelsens arealer.
2. planperiode 2016-2021 i Natura 2000-område nr. 119 Storelung

Udgiver:

Naturstyrelsen
Gjøddinggård
Førstballevej 2
7183 Randbøl
www.nst.dk

År:

2017

Foto:

De fugtige dele af højmosen Storelung har en stor bestand af tranebær og smalbladet kæruld og domineres af tørvemosser.
Fotograf: Erik Vinther

Kort:

Naturstyrelsen, på baggrund af kortmaterialer i henhold til tilladelse G18/1997 (Kort og Matrikelstyrelsen)

ISBN nr.

[xxxxx]

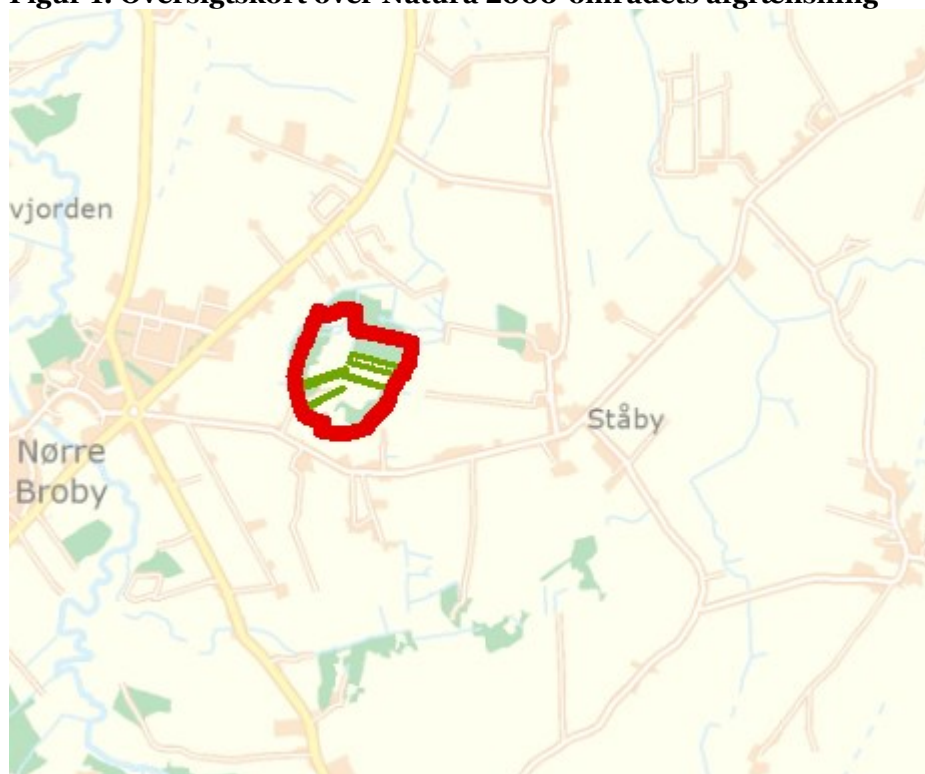
Må citeres med kildeangivelse.

1. Generelt

Der er 20. april 2016 offentliggjort Natura 2000-planer for 252 områder i Danmark.

Denne plejeplan følger op på Natura 2000-planen for område N119 Storelung og vedrører Naturstyrelsens arealer på 2 ha.

Figur 1: Oversigtskort over Natura 2000-områdets afgrænsning

- Natura2000 område
- Naturstyrelsens areal

I denne plejeplan er arealer og indsats beskrevet for lysåbne naturtyper. Bemærk, at Naturstyrelsens samlede arealforvaltning i området er omfattet af flere planbestemmelser og retningslinjer end dem, der findes i denne plan. For supplerende læsning herom henvises til driftsplanen og det tilhørende Naturplejeark, som kan findes på Naturstyrelsens hjemmeside www.nst.dk.

Naturstyrelsen har udarbejdet et resumé af plejeplanen, som indgår i en kommunal Natura 2000-handleplan. Dette resumé er vedlagt som bilag 1.

Plejeplanen gælder for perioden 2016 -2021 og skal således senest være gennemført med udgangen af år 2021. Plejeplanen vil fortsat være gældende efter 2021 og efterfølgende alene blive ajourført, når der foretages ændringer i udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, ændringer i Natura

2000- eller driftsplanlægningen eller ændringer i øvrige forhold, der måtte give anledning til at ajourføre plejeplanen.

På baggrund af nærværende plejeplan opdateres Naturplejemarket, der er et bilag til enhedens driftsplanlægning, hvor de specifikke plejetiltag vil være beskrevet på lokalitetsniveau, med bl.a. angivelse af naturtilstand, plejemål, plejetiltag, udløb og prioritering (tidsfølge).

Grundlag for prioriteringer og valg

Natura 2000-planen udgør grundlaget for plejeplanens prioriteringer og valg. I de tilfælde hvor der har været forudset en modstrid mellem hensyn til forskellige arter og/eller naturtyper på områdets udpegningsgrundlag, har Natura 2000-planen allerede foretaget denne prioritering.

Overvågning

Natura 2000-indsatsen bliver løbende overvåget i forhold til udpegningsgrundlag og naturværdier via NOVANA overvågningsprogram. Desuden afreporterer Danmark den nationale indsats vedrørende habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne til EU-kommissionen hvert 6. år. I 2016-18 foretager Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning (SVANA) genkortlægning og tilstandsvurdering på alle arealer (lysåbne naturtyper og skovnaturtyper), og resultatet forventes at indgå i kommende basisanalyser for hvert enkelt område i 2019.

Få adgang til MiljøGIS overvågningsdata fra basisanalysen her:

<http://miljoegis.mim.dk/cbkort?profile=natura2000planer2h2014>

2. Områdebeskrivelse

Natura 2000-området består af Habitatområde nr. H103 og har et areal på ca. 28 ha.

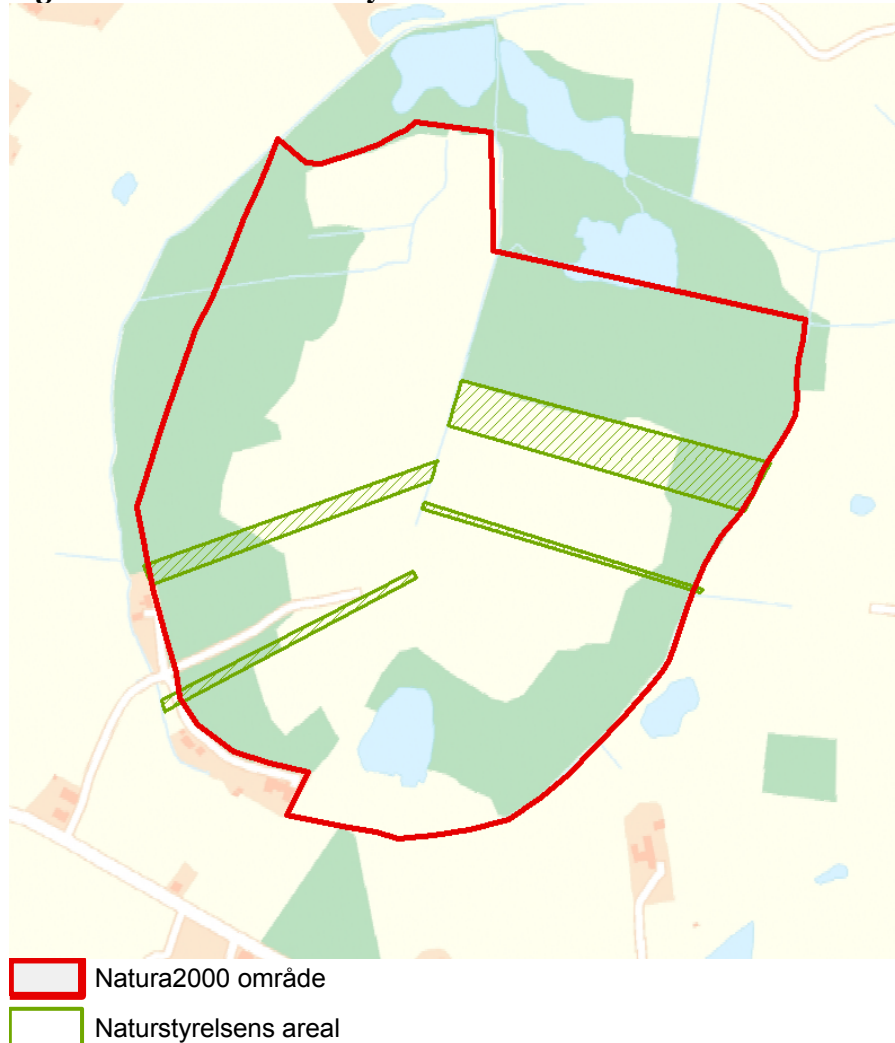
Storelung er en aktiv/nedbrudt højmoser, som ligger omgivet af landbrugsland. Den er præget af tidligere tørvegravninger, og der ses rester af de gamle tørvegrave og dræningskanaler. Bl.a. løber der en N-S gående kanal igennem mosen, og mosen omgives desuden af en ringkanal. Storelung har centralt en stor åben moseflade, og tørvelaget har stedvis en tykkelse på op til 3,5 m. Vegetationen er i store dele af lokaliteten identisk med en typisk aktiv højmoservegetation med dominans af tørvemosser (sphagnum). Andre dele af mosen domineres af blåtop eller er vokset til med dun-birk eller pil. Samtidig har planter fra andre mosetyper bredt sig ind i området.

Storelung er den største af Fyns to højmoser. Mosen indeholder flere regionalt sjældne plantearter og er samtidig en vigtig insektlokalitet med forekomst af flere rødlistede arter. Højmosen omgives af sumpskov, der domineres af dun-birk og grå-pil.

Natura 2000-området ligger i Faaborg-Midtfyn Kommune og indenfor Vandområdedistrikt Jylland og Fyn.

For en uddybende beskrivelse og afgrænsning af Natura 2000-området, herunder præsentation af udpegningsgrundlaget for området, henvises til [Natura 2000-planen](#). På SVANAs hjemmeside kan der også findes forklaring af begreber mv.

Figur 2: Kort over Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-området.

Indenfor området ejer Naturstyrelsen knap 2 ha i form af 4 mindre parceller, som dels består af højmose, dels af nedbrudt højmose. Der er gennemført LIFE-projekt med rydninger og hævning af vandstand i mosen med det formål at genetablere en aktiv højmose. Ved et igangværende kommunalt LIFE-projekt gennemføres yderligere tiltag udenfor mosen, der har til formål at forbedre mosens hydrologi.

Tabel a: Kortlagte lysåbne naturtyper i plejeplanen

Lysåbne naturtyper (ha)		
	Naturtype	Total
7110	Højmose	1,4
7120	Nedbrudt højmose	0,1
I alt		1,5

3. Status for gennemførelse og erfaringer fra 1. plejeplanperiode

Plejeplanen for 1. planperiode omfattede 2 plejetiltag: 1) aktiv lukning af dræn og grøfter på 1 ha og 2) rydning af opvækst på 1 ha. Begge tiltag er gennemført. Naturstyrelsen har gennemført en evaluering i form af en statusopgørelse og overvejelser om hvilke erfaringer, der kan drages af første planperiode.

Tabel b: Status for gennemførelse af plejeplanens mål for 1. planperiode 2009-2015.

Gennemførte indsatser (antal)	2	Gennemførte indsatser (areal)	2 ha	100 %
Ikke-gennemførte indsatser (antal)	0	Ikke-gennemførte indsatser (areal)	0 ha	0 %

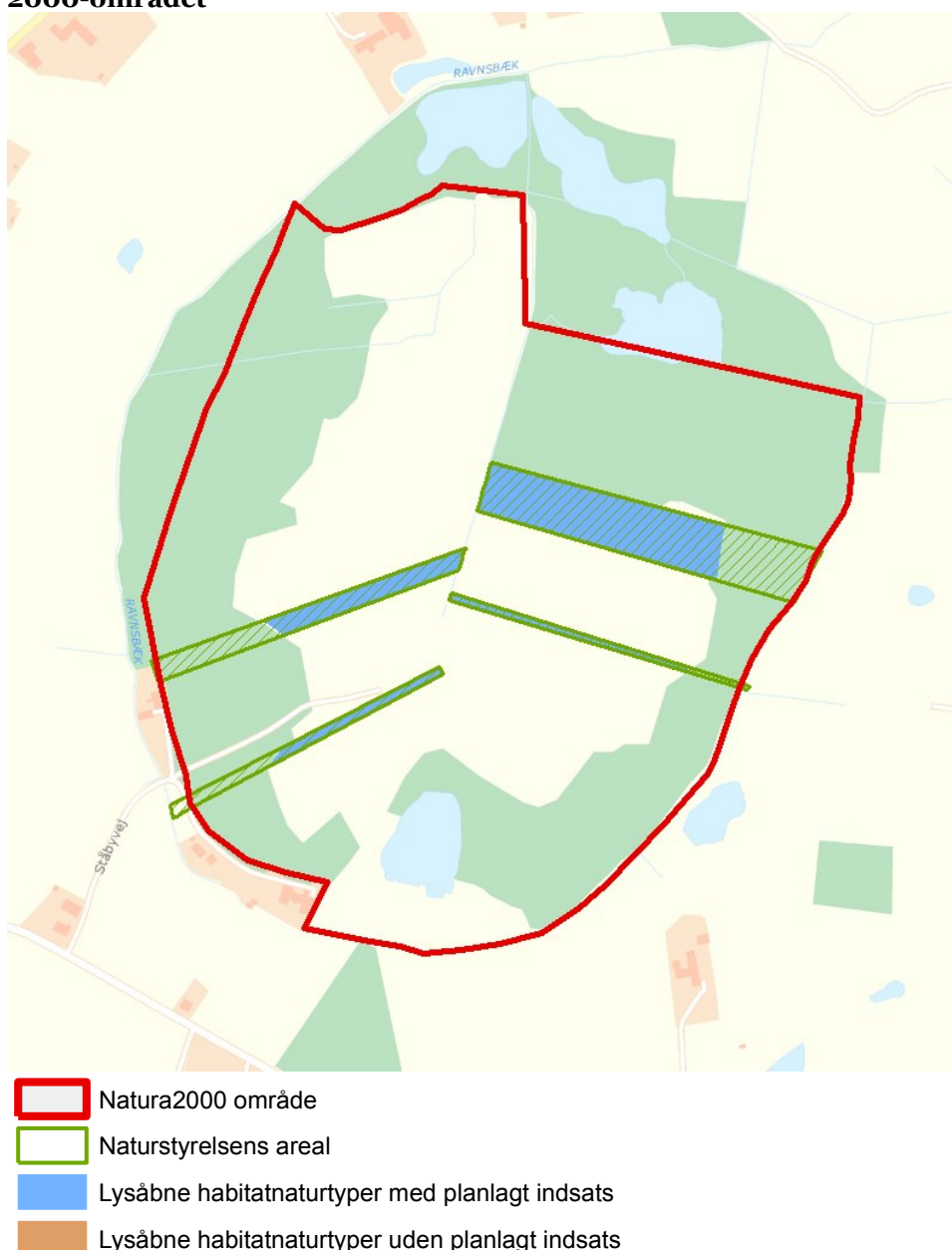
Generelle bemærkninger og konkrete erfaringer i forhold til 1. generations plejeplanlægning

Generelle bemærkninger

Naturstyrelsen har 4 lodder inden for mosen, som ligger spredt. Mosen er svært tilgængelig i forhold til rydning af opvækst og der vil fortsat være et behov for denne indsats, da hydrologien endnu ikke er optimal, for opretholdelse af naturtypen. Naturstyrelsens arealer indgår i LIFE-70-projektet, som Faaborg Midtfyn kommune har ansvar for. Projektet har bl. a. til formål at forbedre hydrologien for hele mosen.

4. Mål og plejetiltag

Figur 3: Oversigt over lysåbne naturtyper og planlagte indsatser i Natura 2000-området

Plejeplanen er udarbejdet i overensstemmelse med Natura 2000-planens målsætninger og adresserer konkret følgende områdespecifikke retningslinje fra Natura 2000-planens indsatsprogram:

- Kommunen og Naturstyrelsen vil være særlig opmærksomme på højmose, som har en væsentlig forekomst i området (jf. områdets målsætning) og er i tilbagegang.

I dette afsnit beskrives Naturstyrelsens *mål* for de ovenstående lysåbne naturtyper i denne planperiode. Der kan være flere mål for et givent areal med en naturtype.

Desuden præsenteres de typer af *plejetiltag*, som Naturstyrelsen vil anvende på baggrund af Naturstyrelsens erfaringer og bedste viden om naturpleje, der blandt andet omtales i det vejledende indsatskatalog for N2000-plejeplanlægning for lysåbne naturtyper, Skov- og Naturstyrelsens Naturplejestrategi (1999), Naturstyrelsens plejebog om 'Græsning og høslæt i naturplejen', Naturstyrelsens plejebogsserie for henholdsvis overdrev, ferske enge, søer, strandenge, hede, mose, små vandhuller samt Naturstyrelsens Naturportal.

På et areal kan der forekomme mere end én slags plejetiltag.

Arealtallene i tabellerne udtrykker Naturstyrelsens vurdering af omfanget af de enkelte plejetiltag, der vil blive gennemført i plejeplanens periode. I Naturplejearket der ligger som bilag til driftsplanen fremgår Naturstyrelsens vurdering af plejebehovet for de løbende samt enkeltstående plejetiltag, herunder med en angivelse af lokaliteten, en prioritering af tidsfølgen på plejetiltagene, naturtilstanden og plejebehovet.

Plejemål og plejetiltag for lysåbne naturtyper

Der vil på de lysåbne naturtyper i dette Natura 2000-område blive foretaget *løbende* pleje, med henblik på opretholdelse af naturtypen i form af rydning af opvækst, jf. nedenstående skema. Målet er, at den nedbrudte højmose udvikler sig til naturtypen højmose.

Der foretages endvidere *enkeltstående* indgreb i form af forbedring af hydrologi ved ophør med vedligeholdelse af afvanding. Ved et kommunalt LIFE-projekt gennemføres yderligere tiltag ikke mindst udenfor mosen, der forbedrer mosens hydrologi.

Tabel e: Plejemål for lysåbne naturtyper

Målsatte habitatnaturtyper (ha)				
		Naturtype	Målsætning	Total
Eksisterende habitatnatur	7110	Højmose	Sikring af naturtypen	1,4
			Naturtypebevarende pleje	1,4
			Forbedring af hydrologi	1,4
	7120	Nedbrudt højmose	Forbedring af hydrologi	0,1
			Udvikling mod 7110 Højmose	0,1

Tabel f: Planlagte løbende plejetiltag af hensyn til lysåbne naturtyper

Areal omfattet af indsatsen (ha)				Omfattet af eksisterende planlægning	Total
		Naturtype	Plejetiltag		
Eksisterende habitatnatur	7110	Højmose	Rydning af opvækst	Eksisterende	1,4
	7120	Nedbrudt højmose	Rydning af opvækst	Eksisterende	0,1

I tabel f er der en opdeling i to kategorier "eksisterende" og "nye":

- "Eksisterende": Kategorien dækker over de tilfælde, hvor det pågældende plejetiltag allerede er omfattet af den eksisterende driftsforvaltning eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at plejetiltaget vil blive gennemført i plejeplanperioden.
- "nye": Kategorien omfatter de tiltag, der alene gennemføres for at opfylde målene i N2000-planerne for 2016-2021.

Tabel g: Planlagte enkeltstående plejetiltag af hensyn til lysåbne naturtyper
Areal omfattet af indsatsen (ha)

Areal omfattet af indsatsen (ha)				Omfattet af eksisterende planlægning	Total
		Naturtype	Plejetiltag		
Eksisterende habitatnatur	7110	Højmose	Ophør med vedligeholdelse af afvanding	Eksisterende	1,4
	7120	Nedbrudt højmose	Ophør med vedligeholdelse af afvanding	Eksisterende	0,1

I tabel g er der en opdeling i to kategorier "eksisterende" og "nye":

- "Eksisterende": Kategorien dækker over de tilfælde, hvor det pågældende plejetiltag allerede er omfattet af den eksisterende driftsforvaltning eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at plejetiltaget vil blive gennemført i plejeplanperioden.
- "nye": Kategorien omfatter de tiltag, der alene gennemføres for at opfylde målene i N2000-planerne for 2016-2021.

Forventningen til den samlede indsats

Den samlede indsats for naturtyper og arter på styrelsens arealer forventes at medføre, at udviklingen i tilstanden er i fremgang for de dele af naturtyperne, der vedrører Naturstyrelsens arealer, således at der på sigt opnås tilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.

Bilag

Bilag 1: Resumé af plejeplan for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område N 119

Denne plejeplan følger op på Natura 2000-planen for område N119 Storelung og vedrører Naturstyrelsens arealer på 1,3 ha.

Natura 2000-området består af Habitatområde nr. H103 og har et areal på ca. 28 ha.

Storelung er en aktiv/nedbrudt højpose, som ligger omgivet af landbrugsland. Den er præget af tidligere tørvegravninger, og der ses rester af de gamle tørvegrave og dræningskanaler. Bl.a. løber der en N-S gående kanal igennem mosen, og mosen omgives desuden af en ringkanal. Storelung har centralt en stor åben moseflade, og tørvelaget har stedvis en tykkelse på op til 3,5 m. Vegetationen er i store dele af lokaliteten identisk med en typisk aktiv højposevegetation med dominans af tørvemosser (sphagnum). Andre dele af mosen domineres af blåtop eller er vokset til med dun-birk eller pil. Samtidig har planter fra andre mosetyper bredt sig ind i området.

Storelung er den største af Fyns to højposer. Mosen indeholder flere regionalt sjældne plantearter og er samtidig en vigtig insektlokalitet med forekomst af flere rødlistede arter. Højmosen omgives af sumpskov, der domineres af dun-birk og grå-pil.

Natura 2000-området ligger i Faaborg-Midtfyn Kommune og indenfor Vandområdedistrikt Jylland og Fyn.

Plejeplanen er udarbejdet i overensstemmelse med Natura 2000-planens målsætninger og adresserer konkret følgende områdespecifikke retningslinje fra Natura 2000-planens indsatsprogram:

- Kommunen og Naturstyrelsen vil være særlig opmærksomme på højpose, som har en væsentlig forekomst i området (jf. områdets målsætning) og er i tilbagegang.

Indenfor området ejer Naturstyrelsen knap 2 ha i form af 4 mindre parceller, som dels består af højpose, dels af nedbrudt højpose. Der er gennemført LIFE-projekt med rydninger og hævning af vandstand i mosen med det formål at genetablere en aktiv højpose. Ved et igangværende kommunalt LIFE-projekt gennemføres yderligere tiltag udenfor mosen, der forbedrer mosens hydrologi.

Tabel I: Kortlagte lysåbne naturtyper i plejeplanen

Konvertering af naturtyper (ha)		
	Naturtype	Total
7110	Højpose	1,4
7120	Nedbrudt højpose	0,1

Indsats for de lysåbne naturtyper

I det følgende angives Naturstyrelsens planlagte indsats for de lysåbne naturtyper på udpegningsgrundlaget.

Tabel II: Plejemål for lysåbne naturtyper

Målsatte habitatnaturtyper (ha)					
		Naturtype	Målsætning		Total
Eksisterende habitatnatur	7110	Højmose	Sikring af naturtypen		1,4
			Naturtypebevarende pleje		1,4
			Forbedring af hydrologi		1,4
	7120	Nedbrudt højmose	Forbedring af hydrologi		0,1
			Udvikling mod 7110 Højmose		0,1

Tabel III: Planlagte løbende plejetiltag for lysåbne naturtyper

Areal omfattet af indsatsen (ha)					
		Naturtype	Plejetiltag	Omfattet af eksisterende planlægning	Total
Eksisterende habitatnatur	7110	Højmose	Rydning af opvækst	Eksisterende	1,4
	7120	Nedbrudt højmose	Rydning af opvækst	Eksisterende	0,1

Tabel IV: Planlagte enkeltstående plejetiltag for lysåbne naturtyper

Areal omfattet af indsatsen (ha)					
		Naturtype	Plejetiltag	Omfattet af eksisterende planlægning	Total
Eksisterende habitatnatur	7110	Højmose	Ophør med vedligeholdelse af afvanding	Eksisterende	1,4
	7120	Nedbrudt højmose	Ophør med vedligeholdelse af afvanding	Eksisterende	0,1

I tabel III og IV er der en opdeling i to kategorier "eksisterende" og "nye":

- "Eksisterende": Kategorien dækker over de tilfælde, hvor det pågældende plejetiltag allerede er omfattet af den eksisterende driftsforvaltning eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at plejetiltaget vil blive gennemført i plejeplanperioden.
- "nye": Kategorien omfatter de tiltag, der alene gennemføres for at opfylde målene i N2000-planerne for 2016-2021.

Forventningen til den samlede indsats

Den samlede indsats for naturtyper og arter på styrelsens arealer forventes at medføre, at udviklingen i tilstanden er i fremgang for de dele af naturtyperne, der vedrører Naturstyrelsens arealer, således at der på sigt opnås tilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.

**Miljø- og
Fødevareministeriet**
Naturstyrelsen

Gjøddinggård
Førstballevej 2
7183 Randbøl

www.nst.dk